

OPINIE

Recht, politiek en KNB

In 2012 trad de Wet Aanpassing wettelijke gemeenschap van goederen in werking. Oorspronkelijk doel: voortaan geen algehele gemeenschap van goederen (agvg) maar een enigszins beperkte. Erfenissen, giften en 'aanbrengrsten' zouden voortaan privé blijven. Door het amendement-Anker sneuvelde die kern, maar wegens andere nuttige veranderingen haalde het ontwerp de eindstreep. Nederland bleef wat het basisstelsel betreft een vreemd eend in de wereldbijt. Het notariaat was teleurgesteld. De testamentenpraktijk roeide op de oude voet door.

EEN 'REMAKE'

Een jaar geleden werd een 'remake' van het eerdere wetsvoorstel gelanceerd. *Notariaat Magazine (NM)* 12/2013 besteedde er ruim aandacht aan met een interview met onder andere de voorzitter en portefeuillehouder van de KNB. Daarin zegt de voorzitter 'niet vóór of tegen' te zijn. Een reactie van diezelfde strekking ging uit richting de opstellers van het wetsvoorstel. Van de kritische mening van mij en anderen werd het bestuur gedetailleerd op de hoogte gesteld met het verzoek tot standpuntherziening. Vooral opmerkelijk was dat het bestuur afweek van wat het notariaat als beroepsgroep in 2003 had uitgesproken: 90 procent was toen onomwonden vóór de wijziging. Weet het bestuur wel zeker of het de mening van de beroepsgroep vertegenwoordigt?

RECHT EN POLITIEK, NIET IETS 'VIES'

De KNB-voorzitter zei in *NM* verder dat een keuze voor het wetsvoorstel 'geen juridische maar een politieke stellingname' is en vindt die laatste blijkbaar ongewenst. Toch is hier wel degelijk een politieke stellingname gewenst, zoals wij dat als beroepsgroep ook eerder deden. Denk aan de rechtspolitieke vraag die de KNB destijds stelde in het commentaar op het wetsontwerp Geregistreerd Partnerschap of de voorgestelde agvg voor deze doelgroep geschikt en gewenst was. Of ons zware politieke commentaar op

de nieuwe Notariswet. En ook bij de wijziging van het erfrecht liet het notariaat zich, onder leiding van een spraakmakende, apostolische en overtuigende Van Mourik, gelden.

De keuze van het basisstelsel in het huwelijksvermogensrecht valt ook onder de noemer rechtspolitiek. Dat is niet iets 'vies'. We hebben van het onderwerp immers verstand, technisch en beleidsmatig. Het huwelijksvermogensrecht speelt zich voor een substantieel deel dagelijks voor de ogen van het notariaat af. Wij hebben een mening, en die doet ertoe.

In *NM* 9/2014 stonden twee rechtspolitiek geladen bijdragen met betrekking tot het wetsvoorstel. Heeft de KNB daarover misschien een mening? Bescherm het notariaat niet al vijftig jaar door middel van allerlei verrekenclausules, én aan de gesprekstafel, de gelijke positie van de partners? Hoe denkt de KNB over de in dat artikel gedane roep om een 'verbod op koude uitsluiting'?

DROGREDEN

Wie, zoals het KNB-bestuur, uit het feit dat 70 procent van de huwendes 'kiest' voor de agvg, afleidt dat dat de beste oplossing is, hanteert een drogreden, die door minister Hirsch Ballin destijds bij de parlementaire behandeling is ontzenuwd: de agvg treedt van rechtswege in; het is dus dubieus of er een bewuste keuze is gemaakt. Die keuze past niet bij de nog altijd aanwezige rozengeur en maneschijn. Daar is geen onderzoek voor nodig. Zou het niet wenselijk en politiek welkom zijn dat de noodzaak van huwelijksvoorwaarden wordt verminderd en uitsluitingsclausules in testamenten langzamerhand kunnen vervallen?

VLEES NOCH VIS; DAT IS NIET HET NOTARIAAT

Gelet op het bovenstaande is de vlees noch vis-houding van het KNB-bestuur opmerkelijk. De neutraliteit lijkt op een onberedeneerde aversie, die bovendien de achterban tegen de schenen schopt. Tot een beter inzicht is het bestuur ook recent niet gekomen. Een nieuwe enquête onder de leden is wegens de gelijkenis van dit

wetsvoorstel met het eerdere niet nodig: Netwerk Notarissen deed al een bruikbaar onderzoek. Met de maatschappelijke ontwikkelingen van minder huwelijken, meer scheidingen, en veel tweede of derde huwelijken/relaties, is voor de beoogde wetswijziging meer reden dan ooit. Neutraliteit overtuigt maar zelden en gaat vaak hand in hand met conservatisme. Het resultaat daarvan kan ideeënarmoede zijn. Het bestuur van de KNB verhoede dat het notariaat daarvan onverdiend wordt beschuldigd.

*Mr. Guus Rieter,
oud-notaris (a.rieter@xs4all.nl)*

Reactie KNB-bestuur

In december 2013 vroegen de initiatiefnemers van het wetsvoorstel een aantal organisaties, waaronder de KNB, om een eerste reactie op het voorstel. De KNB is niet uitgesproken voor of tegen het wetsvoorstel. Beide systemen hebben hun voor- en nadelen. Daar komt bij dat het notariaat verdeeld is over dit voorstel. De voorstanders die de heer Rieter in zijn brief noemt (toen 90 procent) zijn inmiddels behoorlijk van mening veranderd. Uit een peiling op NotarisNet van november 2013 blijkt dat 50 procent van de respondenten het een 'goed plan' vindt, de andere helft vindt het 'niet nodig' of zelfs een 'slecht plan'.

De KNB vindt dat het wettelijk huwelijksvermogensrecht een goede regeling moet bevatten voor de grootste groep gehuwden en een breed draagvlak in de samenleving moet hebben. Daarnaast wijst de KNB op het feit dat het te verwachten positieve effect van de regeling in grote mate afhankelijk is van de bereidwilligheid van echtgenoten hun privévermogens te administreren. De ervaring leert dat echtgenoten zelden een dergelijke administratie bijhouden en dat zal in het stelsel dat dit wetsvoorstel beoogt, in de praktijk tot problemen leiden.